

Årsmelding 2020

Avlsutvalget for Norsk Elghund Sort

Avlsutvalget for Norsk Elghund Sort er utnevnt av Forbundsstyret NEKF og har i 2020 bestått av:

Leder: Camilla Hartz Repshus

Medlem: Anita Lie

Medlem: Knut Olav Mellemsæter

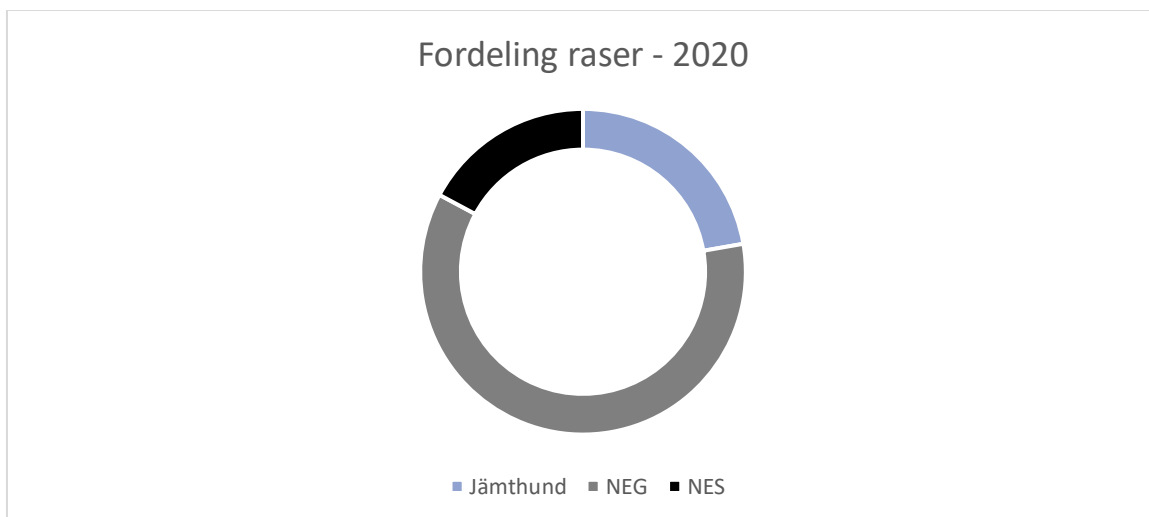
Det er i løpet av året ikke avholdt møter i utvalget, men det har vært hyppig kontakt per telefon, Messenger og epost. Bruk av dropbox som digitalt arbeidsverktøy er til stor hjelp. Informasjon om AUNES sitt arbeid er publisert via Elghundforbundet.no, tidsskriftet Elghunden og facebook. Hovedfokuset i 2020 har vært helse, registrering av arvelige sykdomstilfeller og avlsbredde. Genet som er ansvarlig for juvenil ataxi ble endelig identifisert i 2020 – og dermed er en gentest på plass. Denne gentesten vil etter hvert bli en naturlig del av avlsarbeidet for rasen. AU har videreført og videreutviklet statistikk gjennom året, godkjent og annonsert kombinasjoner til parring og bistått oppdrettere med parringspartnere. Nye avlshunder har blitt registrert fortløpende gjennom hele året. Utvalget har også jevnlig oppdatert avlshund-listene for hannhunder og tisper, samt oppdretterliste og valpeliste.

Avlsutvalget v/ leder har hatt hyppig kontakt med NMBU og NKK i forbindelse med stambok-føring av gentester, prosjekt sædlagring og status for arbeidet/prosjekter med helse og sykdomstilfeller. Genstatus og test for arvelig grønn stær er tidligere verifisert for NES, og er nå i ferd med å bli stambokført for våre hunder. Det samme gjelder gentest for juvenil ataxi. Prosjekt med overgangsvirvel er i gang og vil forhåpentligvis gi oss svar vi trenger i forbindelse med avlsarbeidet. Det ble i 2020 også lansert en helseundersøkelse for NEG og NES – som forhåpentligvis vil gi et godt faktagrunnlag for helse, funksjon, gemytt og adferd. Året 2020 ble et annerledes år i forhold til aktiviteter for Norsk Elghund Sort, med avlyste utstillinger og arrangement. Det er også en liten nedgang i ny-registreringer for 2020, men det er stadig en stor etterspørsel etter valper. Statistikker og materiale i årsmeldingen er hentet fra dogweb – NKK.

Det vises til RAS dokumentet hvor AUNES prioriterer elementer i avlsarbeidet i følgende rekkefølge:

1. Helse
2. Gemytt
3. Genetisk bredde
4. Jaktegenskaper
5. Eksteriør

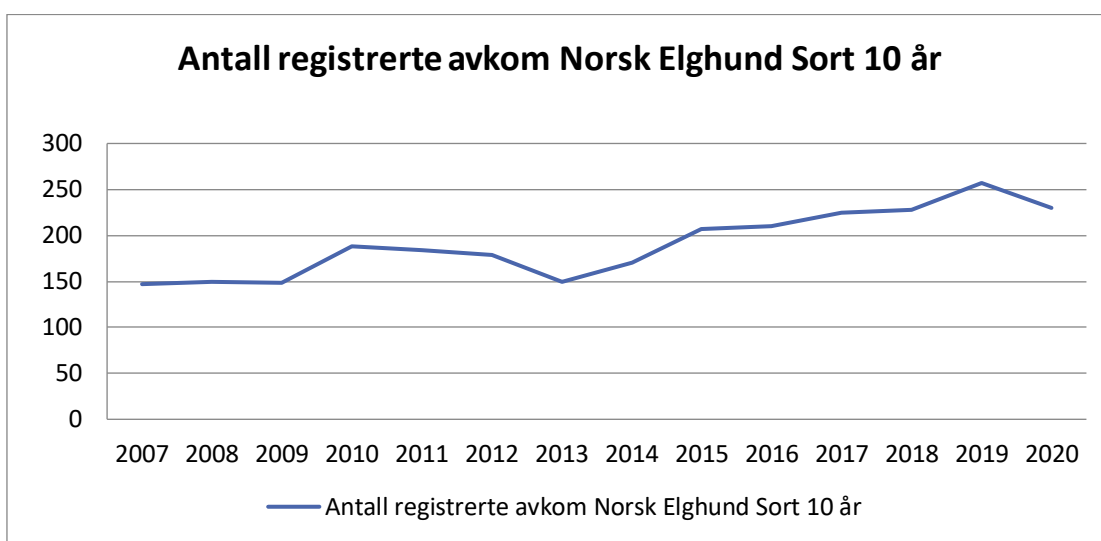
Figur 1 viser størrelsesfordelingen på de 3 største elghundrasene i Norge. NES er den minste rasen, men populasjonen er i en god utvikling med økende deltakelse på både utstillinger og jaktprøver de siste årene, samt økende registreringer de siste år.

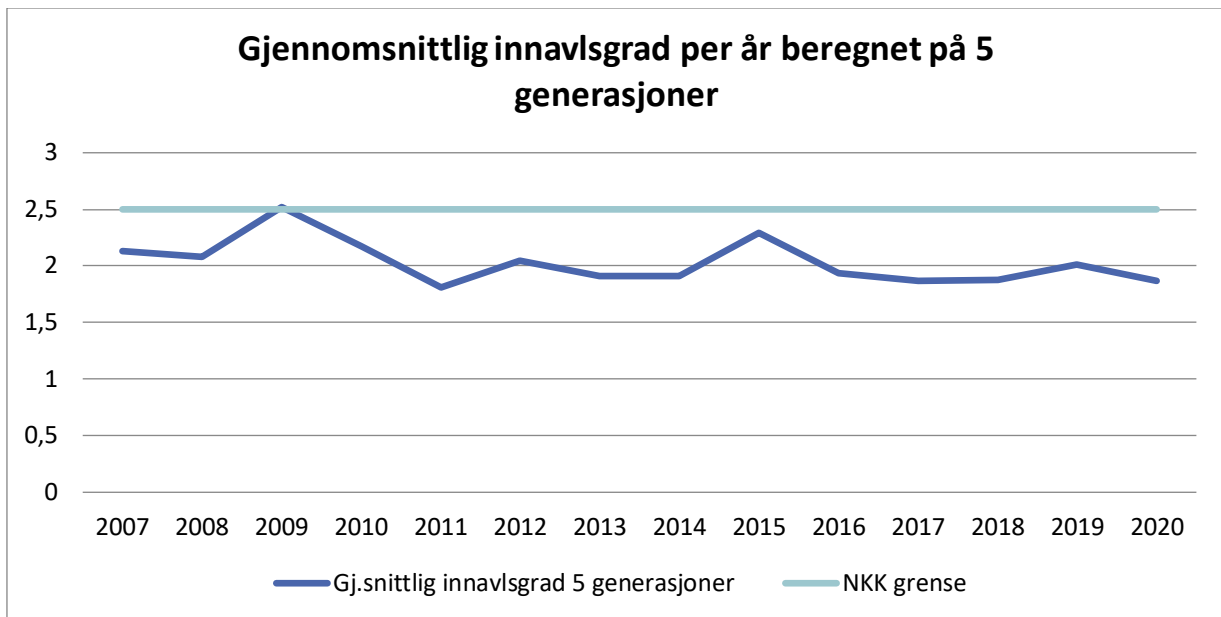
Figur 1 Fordeling størrelse elghundraser. Kilde: Dogweb NKK

Avlsdata for Norsk Elghund Sort

Det er i 2020 registrert 230 avkom med en gjennomsnittlig kullstørrelse på 4,4. Av de 230 registrerte avkommene er det 120 hanner og 110 tisper.

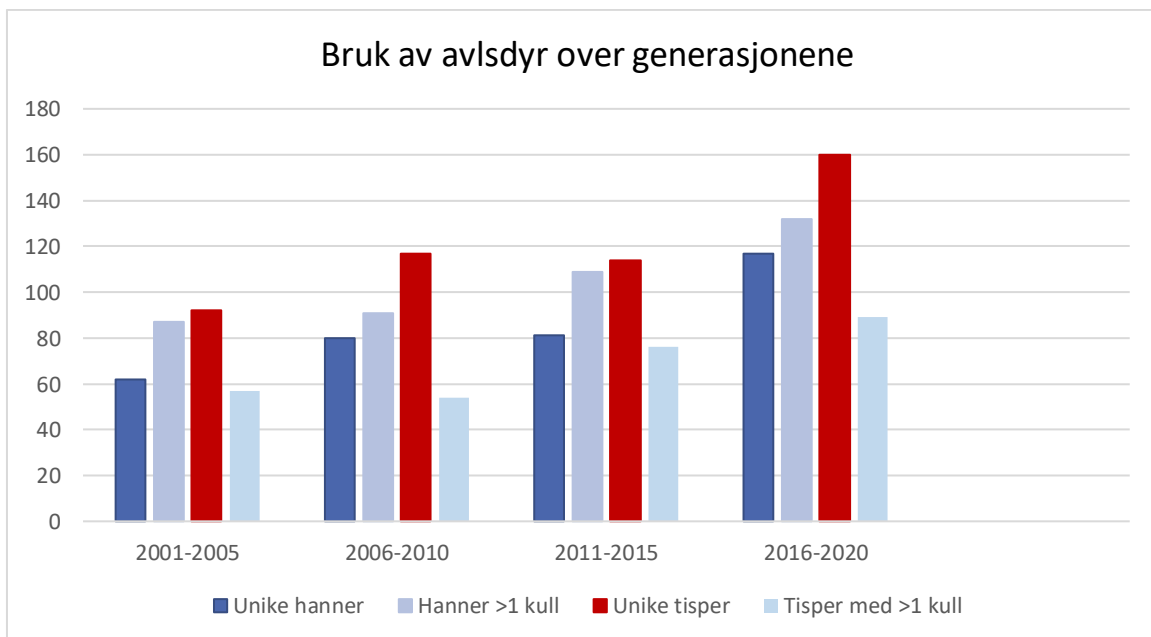
Figur 2 Antall registrerte avkom per år. Kilde: Dogweb NKK

Figur 3 Gjennomsnittlig innavlsgrad per år, beregnet på 5 generasjoner. Kilde: Dogweb NKK

Norsk Elghund Sort holder en gjennomsnittlig innavlsgrad som er under NKK's krav om <2,5 i gjennomsnittlig innavlsgrad per generasjon.

Avlsbredde og bruk av avlsdyr gjennom generasjonene

Figur 4 Bruken av forskjellige avlsdyr gjennom generasjonene. Kilde: Dogweb NKK

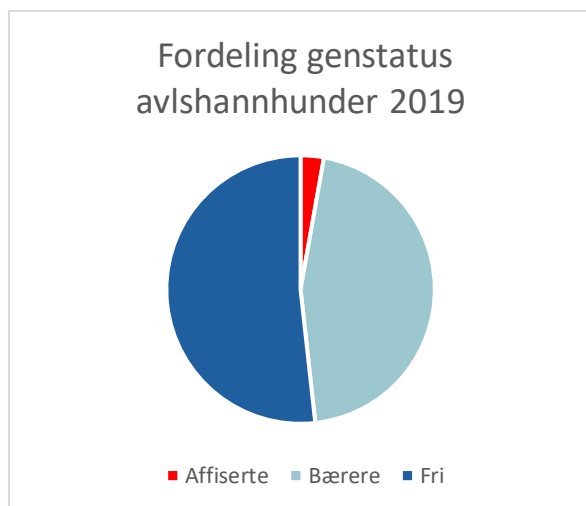
Figur 4 viser utviklingen av antall forskjellige avlsdyr. Det vil alltid være en målsetning å bruke like mange hannhunder som tisper i avl i løpet av en generasjon – men dette målet er vanskelig å nå. Man ser av figuren at det brukes flere forskjellige hannhunder i dag enn for 20 år siden, men figuren viser også at det er mange hannhunder som brukes flere ganger. Avlsutvalget ønsker å ha fokus på å bruke flere forskjellige hannhunder i avl, nettopp for å bevare den genetiske variasjonen i populasjonen.

Helse hos Norsk Elghund Sort

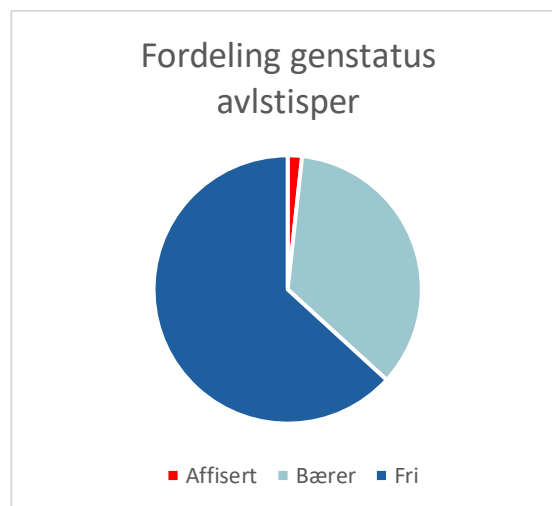
Overgangsvirvel

Prosjekt om overgangsvirvel går sin gang. Overgangsvirvel leses nå av på alle HD rtg bilder. Tall i 2020 viser at mellom 5-10% av NES får konstatert en overgangsvirvel i forbindelse med HD rtg. Videre skal prosjektet avdekke om disse hundene har kliniske symptomer og plager fra sin overgangsvirvel, slektskaps-studier og se på muligheten for å finne en gentest. Foreløpig følger vi NMBU's anbefaling om å ikke sette avlsrestriksjoner for hunder med overgangsvirvel.

Glaucom – arvelig grønn stær

Figur 5 Fordeling genstatus hannhunder

Figur 6 Fordeling genstatus tisper

Figur 5: AUNES har dokumentert svar på i alt 143 hannhunder, det er 4 affiserte (syke), 65 bærere og 74 genetisk fri. Det skal sies at det eksisterer flere hannhunder som er genetisk fri – dette er avkom etter fri-fri parringer, og disse trenger derfor ikke å testes. Flere av disse er representert på avlshundlisten for hannhunder.

Figur 6: AUNES har dokumentert svar på 174 testede tisper, det er 3 affiserte, 61 bærere og 110 som er genetisk fri. Det er flere tisper i avl som er genetisk fri og som er resultat av fri-fri parringer, som ikke har sine resultat med her. Disse er ikke testet.

Det er altså nå overvekt av hunder som er genetisk fri for arvelig grønn stær i rasen. Det er testet godt over 350 hunder, men resultatene sendes ikke automatisk til AUNES. Resultatene blir sendt til hundeeier – som så må sende resultatet til AUNES, for at det skal bli oppdatert i avlshund-listene. Stambokføring av gentester er under arbeid og vil bli en realitet i løpet av 2021.

AUNES har kontaktet mange av avlshundene for å oppfordre til testing, men også for å innhente prøvesvar. Det har i 2020 vært en andel med parringer hvor begge foreldre har vært genetisk fri – her trenger ikke valpene å testes, da disse automatisk er genetisk fri for arvelig grønn stær/glaucom. Det er enda noen år til vi kan belage oss på å kun bruke avlshunder som er genetisk fri – det er fremdeles svært viktig å bruke bærere i avl – slik av avlsbredden og den genetiske variasjonen ikke går tapt.

Ataxi

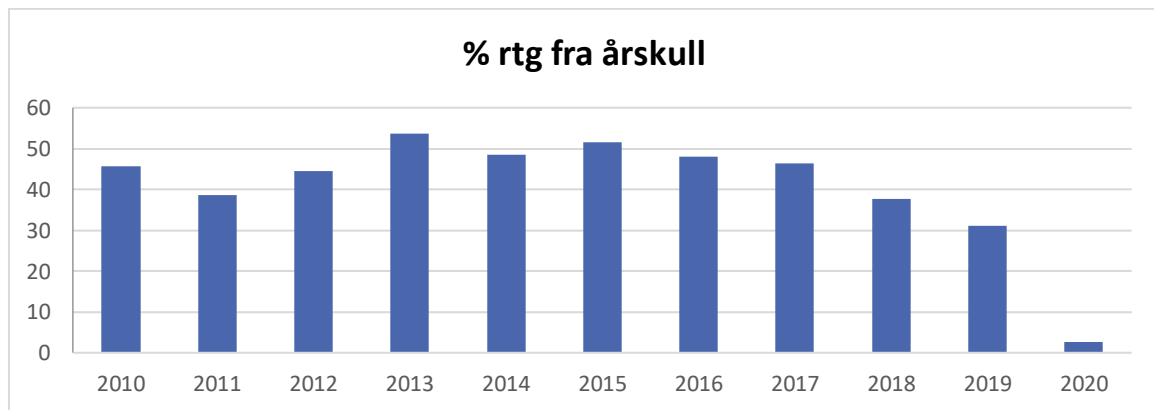
Det ble rapportert om ett tilfelle av ataxi i valpekull i 2020. Denne ene valpen var den siste puslespill-brikken vi trengte for å få verifisert gentest for juvenil ataxi. Genstatus for juvenil ataxi skal nå stambokføres for rasen i dogweb.

Epilepsi

Det er rapportert nye tilfeller av epilepsi. Vi er takknemlige for at hunde-eiere rapporterer sykdommer. Vi fører oversikt over disse og tar høyde for kjente tilfeller i avlsarbeidet, men anser slike opplysninger for taushetsbelagte. Sykdomstilfellene sendes også til NMBU, hvor man sammenfatter disse. Vi håper etter hvert at det vil være mulig å starte slektskaps-studier og gen-analyser av disse hundene.

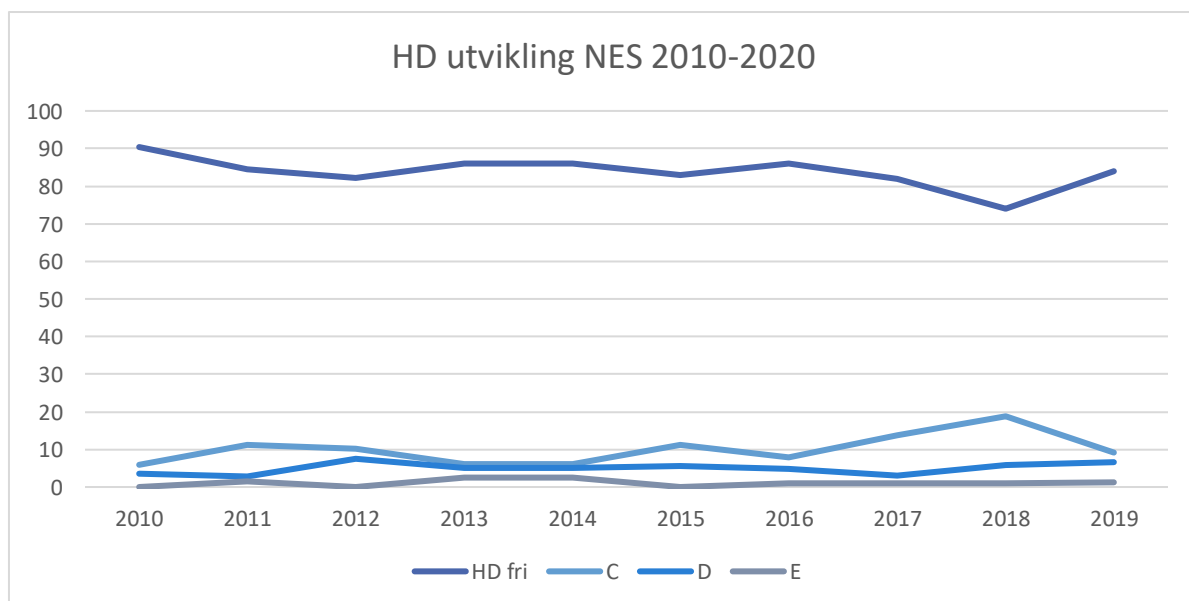
HD

HD har i lengre tid vært en screening-undersøkelse og rasekrav hos elghundrasene. Avlsutvalget følger utviklingen nøye. Per i dag avles NES på bakgrunn av indeks når det gjelder HD. Ser man på et ti-års perspektiv for rasen, så består rasen av 2032 individ, totalt er 39,1% av populasjonen HD rtg. 83% av populasjonen er HD fri (A eller B).

Figur 7 Prosent av årskull som er HD rtg. Kilde: Dogweb NKK

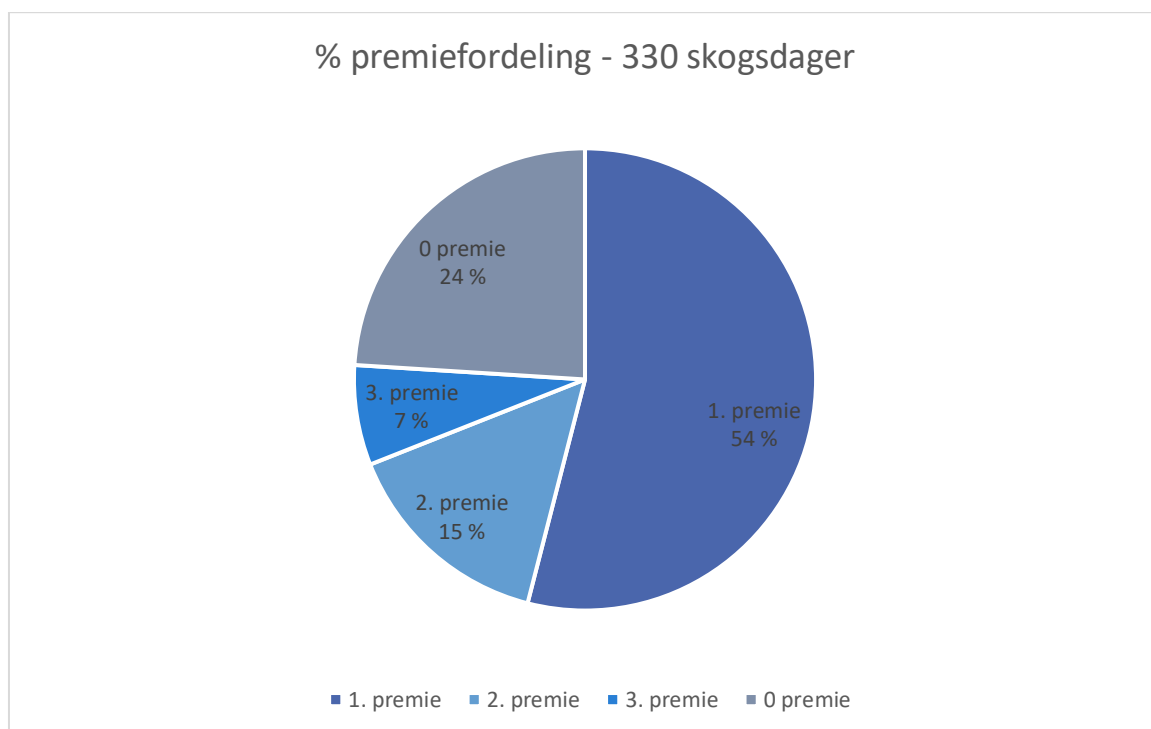
Vi skal være godt fornøyde med antall HD rtg hunder fra hvert årskull. Vi må holde oss over 30% rtg hunder for å kunne få regnet ut HD indeks på våre hunder. Verdien i 2018, 2019 og 2020 vil av erfaring øke. I figur 8 har vi ikke tatt med 2020, da kun et fåtall av disse hundene har nådd alderen for røntgen.

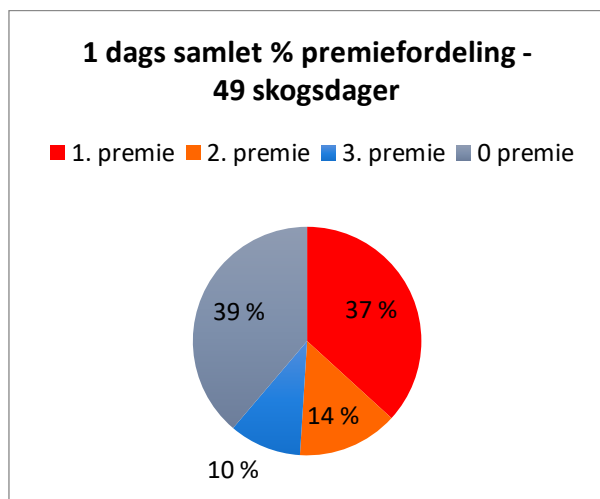
Figur 8 Utvikling HD per årskull. Kilde: Dogweb NKK

Jaktegenskaper hos Norsk Elghund Sort

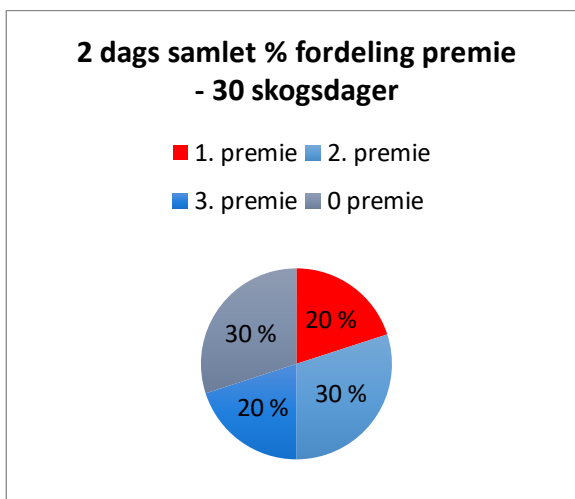
Tallmaterialet for statistikk her er hentet fra NPP og Dogweb – NKK. Det er gått i alt 330 skogs-dager i 2020 (260 i 2019). Hvis vi ser på alle prøver under ett så fordeler premieren seg prosentvis slik:

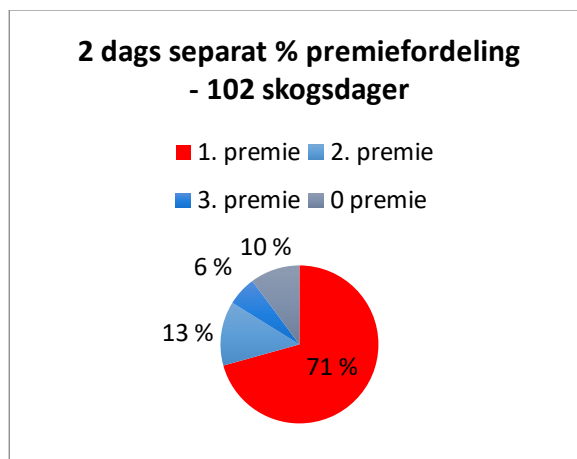
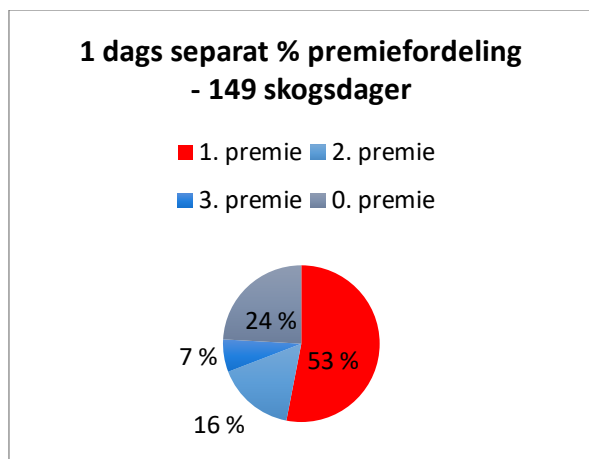
Figur 9 Prosentvis premiefordeling bandhund-prøver NES totalt i 2020. Kilde: Dogweb NKK

Figur 10 Prosentvis premiefordeling 1 dags samlet prøver
Kilde: Dogweb NKK

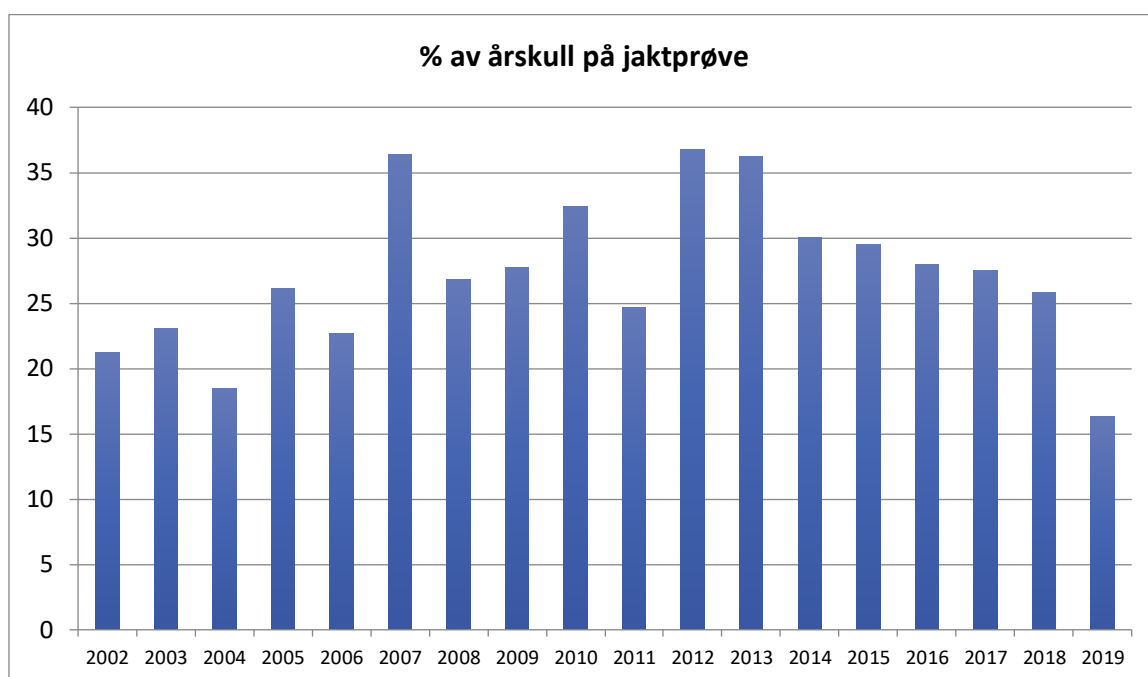

Figur 11 Prosentvis premiefordeling 2 dags samlet prøver
Kilde: Dogweb NKK

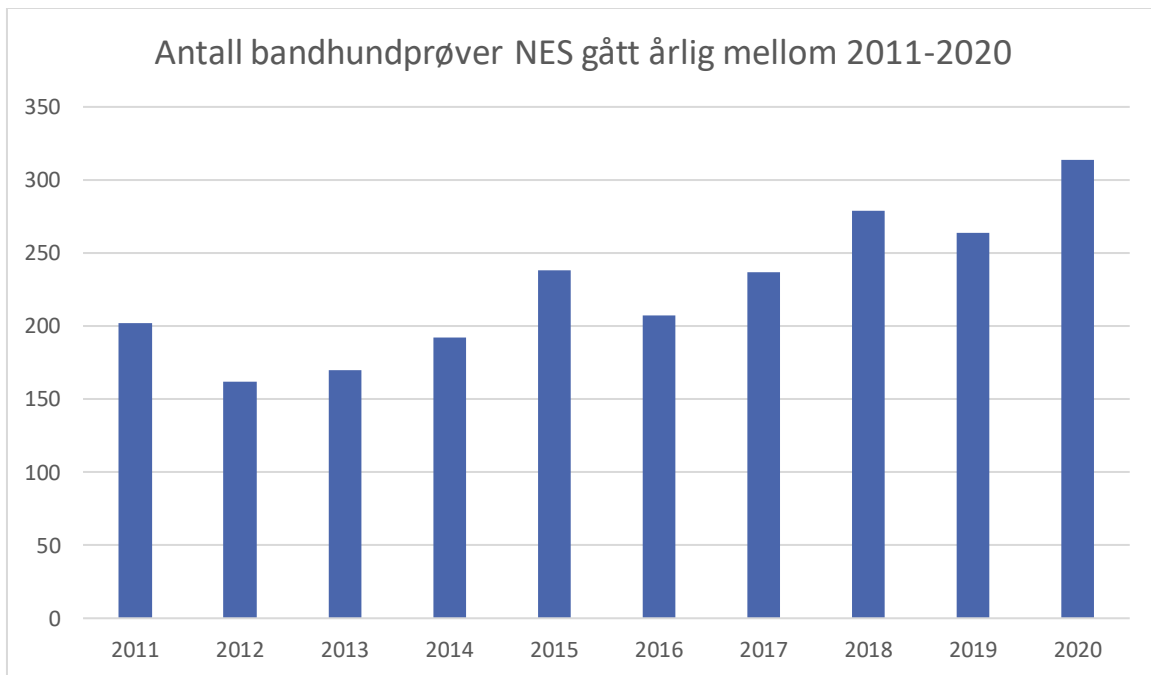
Figur 12 Prosentvis premiefordeling 1 dags separat prøver
Kilde: Dogweb NKK

Figur 13 Prosentvis premiefordeling 2 dags samlet prøver
Kilde: Dogweb NKK

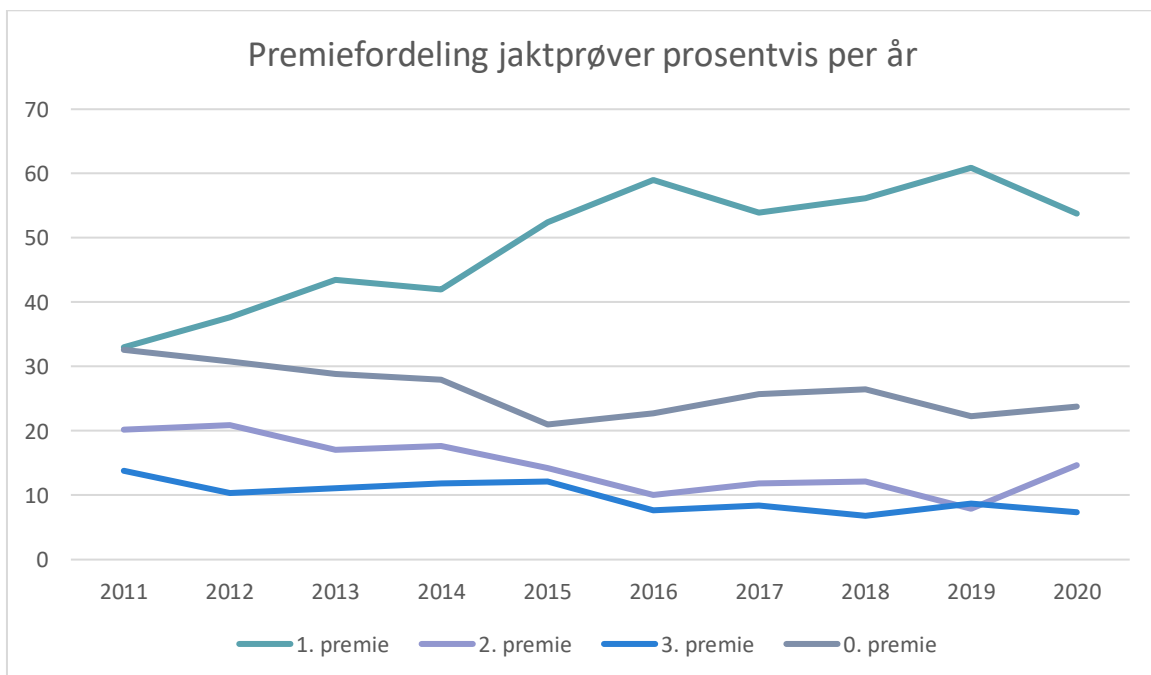

Figur 14 Prosentvis fordeling av årskullene som stiller på jaktprøve. Kilde: Dogweb NKK

Vi har valgt å ikke ta med tall for 2020 da det er et fåtall av avkom fra 2020 som har gått prøve - grunnet ung alder. Trolig vil resultatet for 2019 stige i løpet av neste prøvesesong.

Figur 15 Antall bandhund-prøver mellom 2011-2020. Kilde: Dogweb NKK

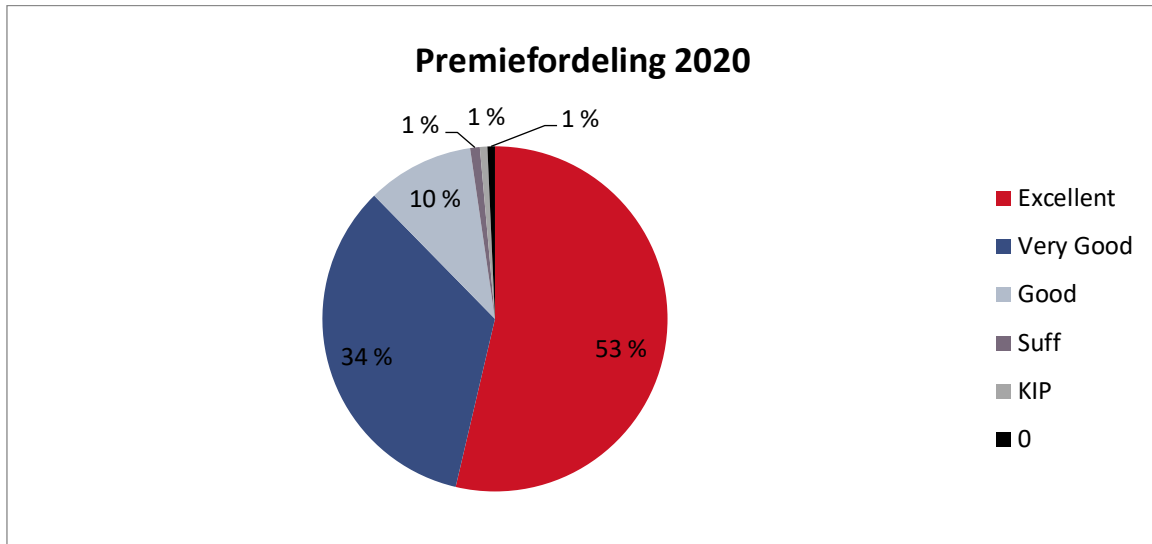

Figur 16 Premiefordeling jaktprøver prosentvis per år. Kilde: Dogweb NKK

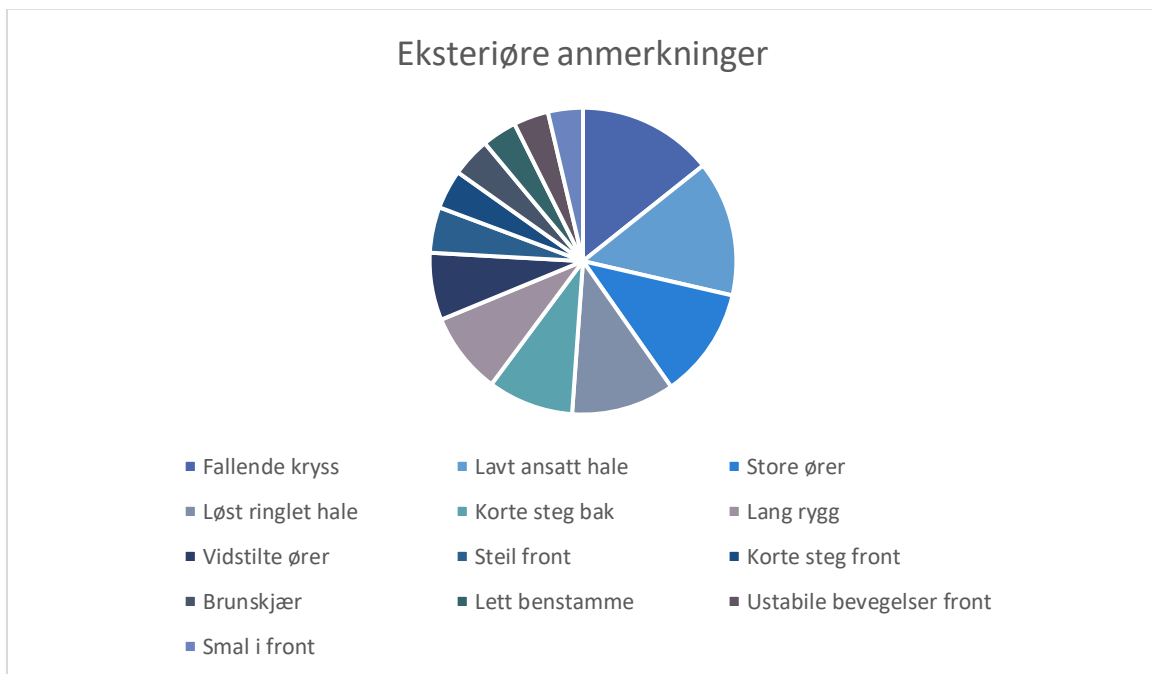

Eksteriør hos Norsk Elghund Sort

Det er i 2020 stilt 409 hunder på utstilling, noe som gir et gjennomsnitt på 9,5, hunder på hver utstilling. Vi har sett på statistikk fra utstillingene som er gjennomført i 2020 – dette gir oss statistikk for et tverrsnitt av populasjonen. Her er det stilt hunder født i 2010-2020, men med overvekt av hunder født i 2018-2020. Figuren under viser premiefordelingen i 2020:

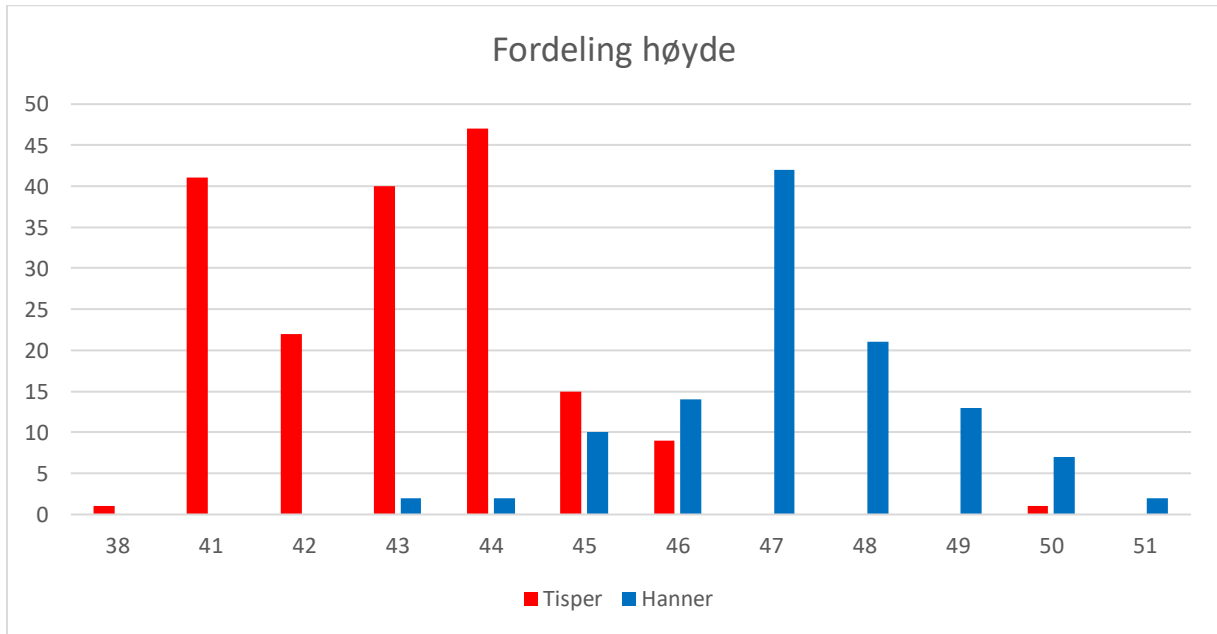
Figur 17 Premiefordeling utstilling 2020 - tverrsnitt av populasjonen. Kilde: Dogweb NKK

Figur 18 Fordeling eksteriøre anmerkninger prosentvis på hunder stilt ut i 2020 - tverrsnitt av populasjonen
Kilde: Dogweb NKK

Det ligger 233 kritikker til grunn for figur 16. Hver enkelt hund har kun bidratt med 1 utstillingskritikk, og det er årets første kritikk som regnes med. De fleste hundene som danner grunnlaget for denne statistikken, er født i 2018-2020.

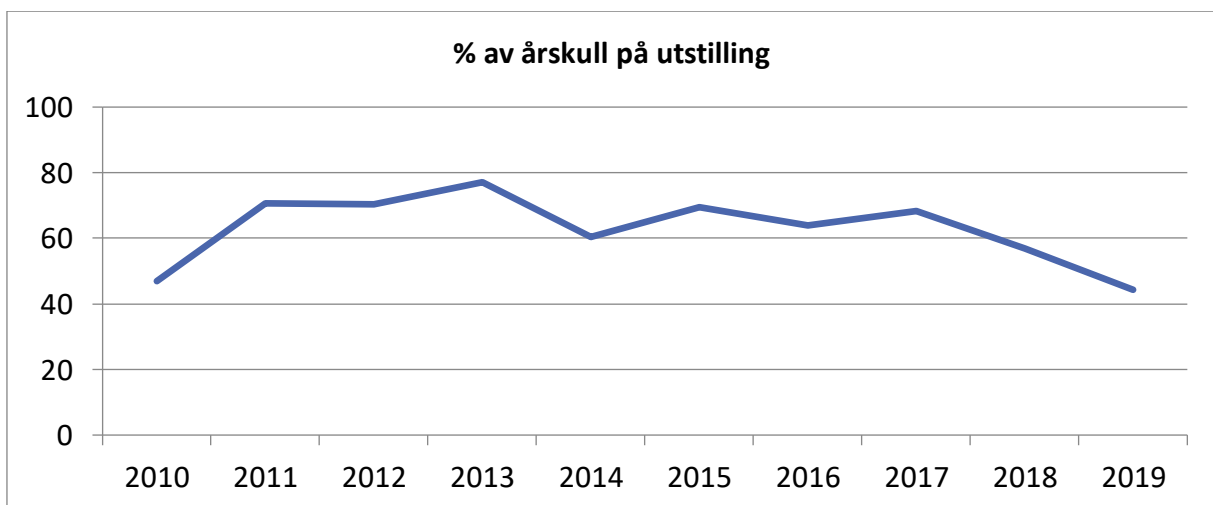
Man ser at de mest hyppige anmerkningene er på fallende kryss, lavt ansatt hale, store ører og løst ringlet hale. Dette er anmerkninger som går igjen hvert år på Norsk Elghund Sort, men rekkefølgen kan endre seg. Det er 120 tisper og 112 hanner med i grunnlaget. Gjennomsnittlig høyde har ikke vært beregnet i år da dette ikke er dokumentert på utstillingene. Høyde for tidligere år fordeler seg slik: for tispene 43,5cm og for hannhundene 47,2cm. Dette ligger godt innenfor rasestandarden. Fordelingen av høyde for tisper og hannhunder fordeler seg slik.

Figur 19 Fordeling av høyde hannhunder/tisper - tverrsnitt av populasjonen. Kilde: Dogweb NKK

Avlsmessig fremgang eksteriør per årskull

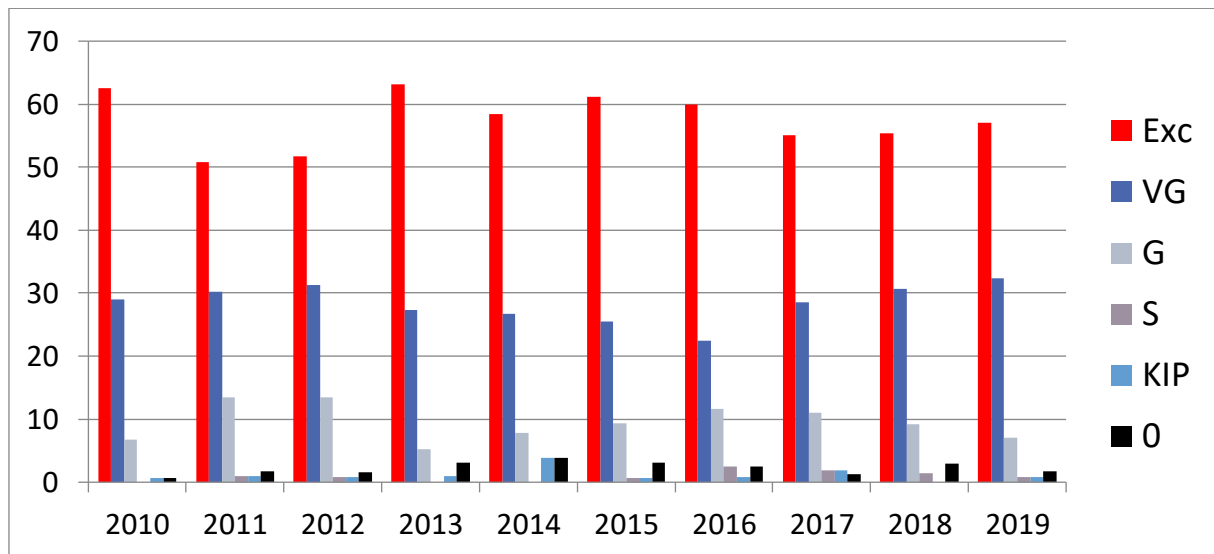
Vi har også sett på statistikk for hvert årskull tilbake i tid. Figuren under viser hvor mange fra hvert årskull som har vært på utstilling. Eksteriøret på Norsk Elghund Sort må kunne sies å være meget godt dokumentert, da ca. 60% av valper i hvert årskull har vært på utstilling. Tallene for 2018 og 2019 forventes å øke betraktelig.

Figur 20 Prosentvis fordeling av hunder fra årskull som stiller på utstilling. Kilde: Dogweb NKK

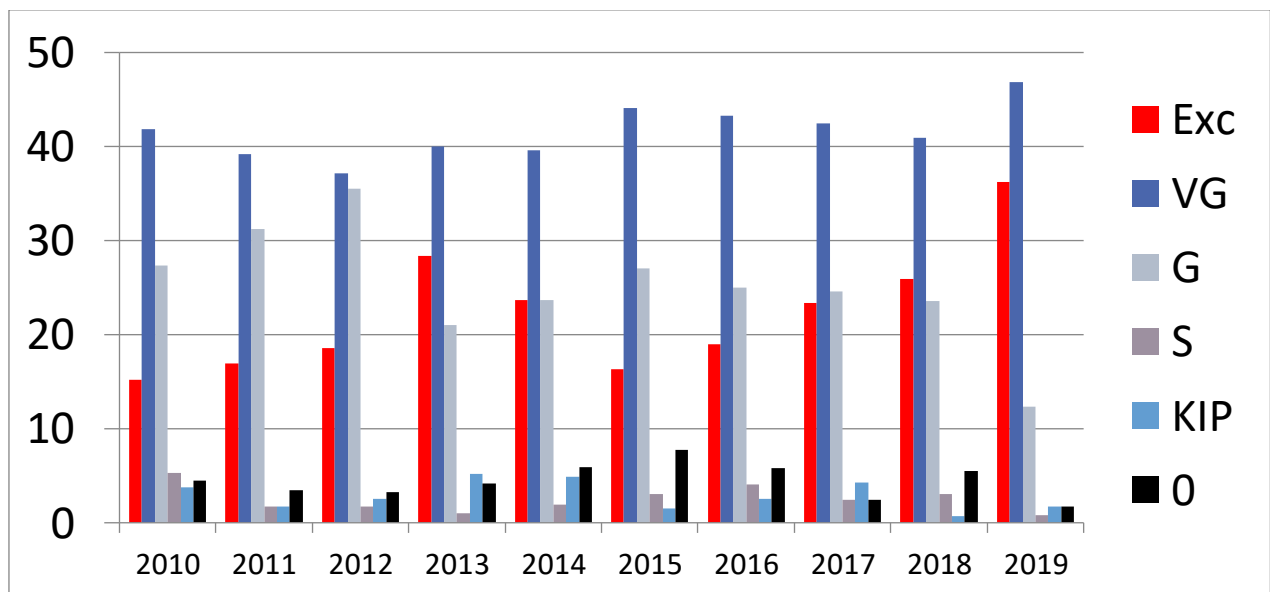
Vi har også sett på premiefordelingen blant årskullene. Her er hver hund kun representert med resultater fra én utstilling. Hvis hunden har vært på flere utstillinger, så er den representert med sitt

beste resultat. Figuren viser en excellent prosent på godt over 50% for de fleste årskull – dette er sterke resultater. Resultatene for 2018 og 2019 vil trolig endre seg da disse hundene er stilt i ung alder – og trolig har mye å hente på utvikling.

Figur 21 Prosentvis premiefordeling per årskull - beste resultat. Kilde: Dogweb NKK

Hvis vi snur på denne statistikken og lar hver hund, kun representere med sitt laveste resultat – fordeler premieringen seg slik.

Figur 22 Prosentvis premiefordeling per årskull - laveste resultat. Kilde: Dogweb NKK

Figur 22 gir et ærlig bilde av eksteriøret hos NES, hvor hver hund kun stiller med sitt laveste resultat. Begge figurer gir uttrykk for en bedring innen eksteriøret de siste 5 år. Spesielt i figur 20 ser man at excellent gradvis forskyver good. Det er her også en nedgang i hunder som har diskvalifiserende feil på utstilling. Det er ikke hentet ut materiale fra 2020 – da kun et fåtall av disse hundene har rukket å nå junior-alder for utstilling.

Avlsutvalget har en målsetning om at alle statistikker skal føres per årskull for best å kunne se avlsmessig fremgang. Per nå ligger ikke forholdene til rette for dette hos NKK. Dette blir først mulig i årsmeldingen for 2021.

Avlsutvalget for Norsk Elghund Sort takker for et meget godt samarbeid i 2020! Det legges årlig ned en stor frivillig innsats fra svarhund-miljøet som i stor grad bidrar til Norsk Elghund Sort`s fremgang på alle områder. Vi takker for et unikt samhold og engasjement for rasen!